

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

Remissvar från Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet, över "Offentlighetsprincipen eller insynslag (SOU 2024:28) och den kompletterande promemorian Offentlighetsprincipen med lättnadsregler för mindre enskilda huvudmän i skolväsendet" (SOU 2024:28) (Dnr U2024/01169)

Statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet ställer sig positiv till föreliggande förslag om att allmänheten bör ges möjlighet att ta del av handlingar som rör den offentligt finansierade verksamhet som sker inom skolor vilka drivs av enskild huvudman. Offentlighetsprincipen såsom den formuleras i 2 kap. tryckfrihetsförordningen, TF, och sedan preciseras i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, bidrar till att uppfylla den i ett demokratiskt samhälle viktiga möjligheten för allmänheten att få insyn i hur förvaltningsmyndigheter hanterar sina offentliga uppdrag. De föreliggande förslagen som skickats ut på remiss tar utgångspunkt i detta och presenterar olika sätt att hantera de problem som uppkommit i samband med införandet av fristående skolor med enskilda huvudmän. Här finner Statsvetenskapliga institutionen att den av Utbildningsdepartementet framtagna kompletterande promemorians förslag, är mer utvecklad och tilltalande då den uppfyller kraven på enkelhet och tydlighet vad gäller lagändringar samtidigt som hänsyn tas till de konsekvenser som kan antas följa av lagändringar.

Argumenten om införande av en särskild insynslag som finns i Skolinformationsutredningens förslag tillbakavisas i promemorian från utbildningsdepartementet till förmån för en ny paragraf i OSL där det tydliggörs att föreskriften om offentliga handlingar ska gälla även för "sådana enskilda juridiska personer som är godkända som huvudmän inom skolväsendet enligt 2 kap. 5 § skollagen (2010:80)". Promemorians förslag är väl argumenterat i det att man beaktar utredningens förslag samtidigt som man föreslår en alternativ lösning med tydlig utgångspunkt i att skolan och förskolan är offentligt finansierade i syfte att bedriva verksamhet reglerad i skollagen, SL. Mot bakgrund av 1 kap. §§ 1 och 9 regeringsformen, RF, där det tydligt slås fast att offentlig makt utövas under lagarna och att de som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska beakta "allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet" finns det ingen egentlig anledning att ur insynshänseende skilja mellan kommunala förskolor/skolor och de fristående enheter som drivs av enskilda huvudmän vilka fått tillstånd att bedriva verksamhet i enlighet med skollagens bestämmelser. Här finns dock anledning att beakta de olikheter vad gäller omfattning, storlek och möjlighet till stödfinansiering som kan hänföras till att

fristående förskolor/skolor riskerar att drabbas av oönskade konsekvenser vad gäller ökad administration och kostnader för att hantera de krav på handläggning, arkivering och begäran att få tillgång till handlingar som finns i TF och OSL men också i SL och arkivlagen (1990:782). De förslag om lättnadsregler för mindre enskilda huvudmän som föreslås i promemorian är utformade i syfte att bemöta dessa negativa konsekvenser och visar en strävan efter en generell och enkel hantering för att undvika komplicerade rättsfall. Promemorian föreslår även införande av bestämmelser i SL om insyn vid entreprenad inom kommunal vuxenutbildning, komvux, vilka motsvarar de förslag som tagits fram av Skolinformationsutredningens förslag.

Statsvetenskapliga institutionen finner att förslagen framförda i Utbildningsdepartementets promemoria, U2024/01169, är väl argumenterade och uppfyller de krav på insyn och legalitet som finns tydligt uttryckt i den svenska demokratins grundlagar.

Enligt uppdrag

Fredrika Lagergren Wahlin
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet